

Zenekarok az Európai Parlamentben

Az Európai Zenekarok Fórumának manifesztuma elé

Nem tagadom, egy pillanatra összeszorult a torkom, amikor az Európai Parlament elnöki székébe ülve, a gigantikus méretű tanácskozóteremben helyet foglaló sok száz küldöttnek beszámoltam az Európai Zenekari Fórum programszervezéssel kapcsolatos szekcióüléseinek tanulságairól. Arról a leginkább űrhajós vezérlőpultra emléktetető helyről körülnézve először is roppant felelősséget érez az ember. Végére is Európa, és nem egyszer a világ nagy kérdéseiről döntenek itt erre felhatalmazott politikusok. Egyébiránt meg körülnéz és azt érzi, ezt is csak szokni kell. A második pillanat már messze nem annyira emelkedett, leginkább arra szolgál, hogy felmérjem, hogyan tudom a rendelkezésre álló idő alatt elmondani mindazt, ami az előző napokban elhangzott, amiről okos, gyakorlott, híres és névtelen kollégák beszéltek?

Persze, az Európai Zenekari Fórum fenti pillanata már csak a tejszínhabra szórt csokireszelék volt azon a tortán, melynek tésztáját hosszú hónapokkal korábban kezdtük gyúrni.

A Francia Zenekari Szövetség igazgatója, Philip Fanjas állt elő még tavaly januárban azzal az ötlettel, hogy a Strasbourgi

Filharmonikusok fennállásának 185. évfordulója alkalmából az Európai Parlamentnek otthont adó városban rendezünk egy olyasfajta konferenciát, melyre a kontinens összes országából eljőnének zenekarok, szakmai szervezetek képviselői, és számot vetnének a mindannyiunkat leginkább foglalkoztató kérdésekről, gondokról. Az is hamar kivilágolt, csak használna ügyünknek, ha erre a konferenciára a legfőbb európai döntéshozó hatalom székében kerülne sor. A franciák mellett a német, a finn, a brit és a magyar zenekari szövetség – utóbbi szerény képviselővel – kezdte meg az előkészítést, a lobbizást. Sok-sok tárgyalást, levelezést követően Joseph Borrell Fontelles, az Európai Parlament elnöke, valamint Pierre Boulez és Henri Dutilleux védnöksége alatt, végre június 23-án több mint négyszázan ott ültünk a hipermódern épületben, és a kezdeti megilletődöttséget követően, pillanatok alatt a sűrű szakmai munkába csaptunk bele.

Az egyes szekcióülések előadóiként azokat a kollégákat kértük fel, akikről tudtuk, letettek már valamit az asztalra, és ha kell, akár provokatívan is, de ötleteikkel, tapasztalataikkal segítenek a többieknek szekereik rúdján fordítani. A műsorszerve-

zés, közönségkapcsolatok építése, turnézás, zenei képzés témakörében közel harminc szakmai tekintély előadásait követően alakultak ki nem egyszer felpaprikázott avagy – a francia helyszínrre tekintettel – pezsgő viták.

A plenáris teremben a francia kulturális miniszter, az EFAH (az Európai Fórum a Művészetekért és Kulturális Örökségért) indiai származású és magyar nevelőanyjára büszke (!) elnöke, a portugál kulturális államtitkár előadásai mellett egy-egy beszámolóval számot adtunk a szekcióülések tapasztalatairól, míg a szünetekben élet-halál harcot vívva egy-egy köztűzért, jelzős szerkezetért az utolsó simításokat végeztük azon a manifesztumon, melyet a zárónapon közfelkiáltással fogadott el – ha nem is az Európai Parlament, de legalább annak tanácsstermében az Európai Zenekari Fórum. (Akit a Fórum részletei mélyebben érdekelnek, javasolom, látogasson el a www.eof2005.org honlapra.)

Végére is e vén kontinens sok-sok szakmai szervezete lobbizik az Európai Unió ilyen-olyan fórumain. A bőripar, a halászat, a szállítmányozás, a bányászat és a többi szakág mind-mind azon van, hogy az Unió, a közvélemény felfigyeljen rá, és jelentőségét elismerve, segítse problémái megoldását. Sikerük változékony képet mutat. Mi, akik az európai zenekarok képviselőiben próbáltunk és próbálunk tenni valamit, elmondhatjuk: korunk két kimagaslóan jelentős alkotója mellett a parlament elnökének védnökségét élvezve ültünk kontinensünk irányítóinak székeiben. (Mint fentebb említettem, jómagamnak, ha csak egy óracsakra is, de maga az elnöki szék jutott...)

A Kiáltvány szövege – reményeink szerint – önmagáért beszél. Már csak abban reménykedünk, hogy a címzettek – elsősorban a döntéshozó politikusok – is megértik, minden szavát, minden gondolatát. Végére is mivé lenne Európa szimfonikus zenekarok nélkül?

Kovács Géza

(A cikk elsőként a Muzsika című folyóiratban jelent meg)

AZ Európai Zenekarok Fórumának Kiáltványa

Az Európai Zenekarok Fórumának kezdeményezésére mi, a résztvevő Zenekarok, kinyilvánítjuk abbéli meggyőződésünket, hogy:

1. A művészet és a kultúra nem elhagyható luxuscikk, hanem a teljes és tartalmas emberi élet nélkülözhetetlen része.
2. Az évszázadokon átívelő és egész Európát átszelő művészeti kölcsönhatások alapvetően határozták meg az egyes tagállamok civilizációjának és kultúrájának fejlődését, az Európai Unió gyarapodását.
3. Az Európai Unió jelenlegi és leendő tagállamai közös felelősséget viselnek saját régiójuk és hazájuk kultúrájának és művészeti életének gondozásáért. Emellett – az Unión belül – közös a felelősségük az Európát felölelő, sőt határain is túlnyúló együttműködés folyamatosságának és kiegyensúlyozottságának fenntartásáért, a művészetek és a kultúra támogatásáért.

Hangsúlyozottan felkérjük az Európai Uniót és tagállamait, hogy a kulturális sokszínűség megőrzése és elősegítése érdekében tegyék magukévá a következő elveket:

- Csupán a piaci kereslet és nyereségesség szempontjai alapján megvalósíthatatlan lenne az igazi kulturális sokszínűség, amely ezért erőteljes védelmet kíván, hogy ezáltal ellenállhasson a piaci erők nyomásának.
- Szükség van a művészek és a kulturális intézmények közpénzből történő finanszírozására is, mivel csak így lehet megőrizni a nem nyereségalapú kulturális és művészeti tevékenységek gazdagságát és változatosságát.
- A kulturális szervezetek akkor végezhetnek eredményes munkát, ha érdekeik előmozdítása és tevékenységük megkönnyítése érdekében szerteágazó kapcsolatokat és működőképes szakmai hálózatokat alakítanak ki, valamint részt vesznek a társadalmi párbeszédben.

Ezen elvek megvalósítása érdekében:

- Az Európai Unió fokozza közvetlen kulturális és művészeti finanszírozási tevékenységét, tekintse azt prioritásnak.
- Az Európai Unió, illetve jelenlegi és leendő tagállamai haladéktalanul foganatosítsanak intézkedéseket a kulturális mobilitást akadályozó tényezők, például a kettős adóztatás megszüntetésére.
- Az Európai Unió gondoskodjon arról, hogy a mobilitás ne válhasson hátránnyá a művészek egy része számára a különböző EU-tagállamok eltérő gazdasági ereje miatt.

És ami a zenei életet illeti:

- Az EU írjon elő zeneoktatást – különösen hangszeres oktatást – a nemzeti tantervek alapelemeként, mégpedig minden iskolai korosztály számára.
- Támogassa a komolyzene és a zenekari előadások megjelenését a különböző médiumokban.
- Ösztönözze új zeneművek létrejöttét és előadását.
- Segítse egy egész Európát felölelő koncerthelyszín-hálózat kialakítását.
- Támogassa a kulturális sokszínűséget.

Ezen felhívásunkat az Európai Zenekarok Fórumának kezdeményezésére az Európai Uniónak és minden jelenlegi és leendő tagállamának címezzük, annak felismerésével, hogy nekünk, Zenekaroknak, aktív szerepet kell betöltenünk a civil társadalom életében.

Strasbourg, Franciaország, 2005. június 24.